

ANTWERPEN

Antiquair Paul De Jonghe verkoopt zijn troetelkinderen

Peter Bernaerts en Elise Boutsen bij het pronkstuk van Henri Van Soest.

FOTO FH

Elite pronkte met Antwerpse kabinetten

Een oogstrelende collectie van tien kunstkabinetten valt te bewonderen bij veilinghuis Bernaerts. Antiquair Paul De Jonghe bracht ze bij elkaar en zoekt nu via veiling nieuwe eigenaars voor zijn troetelkinderen. Eeuwenlang pronkte de Europese elite met deze Antwerpse kunstkabinetten.

Tussen 1600 en 1800 was de Scheldestad het centrum van een luxueuze meubelindustrie. Rond de Vrijdagmarkt waren ateliers gevestigd die betoverende toonkassen maakten waarin de rijken hun collecties konden etaleren.

Het Rubenshuis en het Snijders&Rockoxhuis bezitten mooie exemplaren, maar nergens is een ruimere collectie te zien. "Dat maakt het werk van Paul De Jonghe zo bijzonder", vindt kunsthistoricus Elise Boutsen van veilinghuis Bernaerts, die de expertise deed. "Hij verzamelde met veel geduld exemplaren in heel Europa, slaagde erin om ze terug naar Antwerpen te krijgen en ze tot in de puntjes te laten restaureren."

Kabinetten ontstonden in het

Habsburgse rijk. In Spanje en Duitsland trokken kooplui rond met versierde koffers waarin hun waardevolle papieren zaten. De kisten hadden handgrepen voor het transport en het deksel deed dienst als schrijftafel.

Barokke kunstwerken

In Antwerpen werden dergelijke meubels uitgewerkt tot barokke kunstwerken, een openklapbaar tabernakel met nissen en schuifjes waarin eigenaars hun schatten konden tonen. "Dat waren dure curiosa als tekeningen, munten, edelstenen, koralen of sierobjecten", zegt Boutsen. "Via spiegels konden de bezoekers de voorwerpen langs alle kanten bewonderen. Het moet betoverend geweest zijn."

Vele ambachtshuizen werkten samen aan de kabinetten: houtbewerkers, edelsmeden, spiegelslijpers, inleggers van sierstenen en vaak ook kunstschilders om taferelen uit de oudheid aan te brengen. Het meest typische kenmerk was het inlegwerk met rood gekleurde schildpad, kleur die contrasteerde met ebbenhout, ivoor, goud,

zilver en koper. "Aan zo'n kabinet werkten ze tot drie maanden. Het kostte een fortuin, de prijs van twee arbeiderswoningen."

Het hoogtepunt van de productie lag in de zeventiende eeuw, maar een succesrijk atelier als dat van Henri Van Soest ging door in de achttiende eeuw. Een van zijn meesterwerken, rijkelijk met wapenschilden en allegorieën versierd, komt op veiling. Het gaat om een in het geniep gemaakte tweede versie van een meubelstuk dat Van Soest voor de keurvorst van Trier fabriceerde. Het originele kunstkabinet ging in de Tweede Wereldoorlog verloren. Wél bewaard bleven de ontwerp-tekeningen die overeenkomen met het exemplaar dat Paul De Jonghe wist op te sporen.

"Die kunstkabinetten vormen een belangrijk stuk Antwerps erfgoed waarvoor we nieuwe verzamelaars willen vinden", zegt Peter Bernaerts van het veilinghuis.

FRANK HEIRMAN

• The Cabinet Sale, op 6 oktober, schattingsprijzen tussen 10.000 en 40.000 euro. De kijkdagen lopen tot 4 oktober, www.bernaerts.eu